

Asia: VN/9517/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön covid-19-taudin jatkumisen vuoksi tehtäviksi väliaikaisiksi muutoksiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikkoasiassa. Luonnoksessa ehdotetaan jatkettavaksi laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annettua lakia, liikenteen palveluista annettua lakia sekä luotsauslakia. Esitysluonnoksessa on kyse ainoastaan jo voimassaolevan covid-19-epidemiaan liittyvän lainsäädännön voimassaoloajan jatkamisesta sekä eräästä teknisluonteisesta muutoksesta. Esityksen pääasiallisesta sisällöstä ei kuitenkaan selkeästi ilmene, että myös liikenteen palveluista annetun lain osalta kyse on pitkälti jo voimassaolevan väliaikaisen muutoksen voimassaolon jatkamisesta.

Oikeusministeriö on lausunut ko. voimassaolevasta sääntelystä näiden valmisteluvaiheessa sekä liikenne- ja viestintävaliokunnalle esitysten eduskuntakäsittelyn aikana, minkä vuoksi säännösehdoiksi ei sinänsä ole sisällöllistä lausuttavaa.

Seuranta

Luonnoksessa kirjoitetaan lain voimassaolosta seuraavasti: ”Mikäli tilanne olennaisesti helpottuu ennen lain voimassaoloajan päättymistä, olisi lakimuutos tarkoitus esittää kumottavaksi.”

Otsikon Toimeenpano ja seuranta alla ei ole kuitenkaan mitään tähän kirjaukseen viittaavaa, vaan seurannan osalta luonnoksessa todetaan vain, että Liikenne- ja viestintävirasto tekee vuoden 2022 aikana kokonaisvaltaisen selvityksen covid-19- epidemian perusteella säädetyistä hallinnonalan lainsäädäntömuutoksista ja niiden vaikutuksista. Jatkovalmistelussa ko. osioon on syytä lisätä maininta tilanteen seuraamisesta ja lain kumoamisesta epidemiatilanteen olennaisesti helpottuessa.

Säätämisyjärjestysperustelut

Luonnoksessa on laajahkot säätämisyjärjestysperustelut, joissa on tarkasteltu ehdotuksia muun muassa yhdenvertaisuuden, elinkeinonvapauden ja väestön terveyden kautta.

Säätämisyjärjestysperusteluista ei kuitenkaan selvästi ilmene ehdotetun sääntelyn ydin:

Luonnoksessa ei ehdoteta säädettäväksi uusia perusoikeusrajoituksia tai uutta perusoikeuksien kannalta merkityksellistä sääntelyä, vaan kyse on voimassaolevan määräaikaisen lainsäädännön

voimassaolon jatkamisesta epidemiologisen tilanteen takia, minkä vuoksi sääätämisjärjestysperusteluissa on keskeistä käsitellä nimenomaan voimassaolon jatkamisen perusoikeuskytkentöjä.

Lisäksi perusteluissa ei ole käsitelty esimerkiksi sitä peruslähtökohtaa, että luotsaukseen on liitetty tiettyjä vaatimuksia (pätevyydet ja kelpoisuudet), joiden tarkoituksena on suojella ilmeisesti turvallista vesiliikennettä ja luotsausta, mutta määräaikailla poikkeuksilla vaatimuksista saatetaan heikentää turvallista vesiliikennettä, mikä on kuitenkin oikeasuhtaista ja välttämätöntä epidemian torjunnan ja huoltovarmuuden tms. vuoksi.

Lopuksi

Luonnos on lähetetty lausuntokierrokselle, jonka kesto oli 8.-12.4.2021, eli lausuntokierros oli pituudeltaan runsaat kaksi työpäivää. Näin lyhyttä lausuntoaikaa ei ole millään tavoin esitysluonnoksessa perusteltu (ks. Säädösvalmistelun kuulemisopas, osio 1.9 ”Lausuntoaika voi vain perustellusta syystä olla edellä mainittua, 6-8 viikkoa, lyhyempi. Tällöin lausuntoaika perustellaan lausuntopyynnössä sekä hallituksen esityksessä - -”). Mahdollisuutta lausua tällaisella aikataululla voidaan pitää lähinnä näennäisenä. Myös huomattavasti kiireellisemmästä covid-19-liitännäisestä sääntelystä on ollut mahdollista järjestää asianmukaisempia lausuntokierroksia. Lyhyen lausuntoajan vuoksi oikeusministeriö on tarkastellut esitysluonnosta vain pintapuolisesti edellä todetuilta osin.

Oikeusministeriö muistuttaa lopuksi toimittamaan esityksen hyvissä ajoin ennen sen antamista laintarkastukseen.

Suurpää Johanna
OM

Färkkilä Heini
OM